

Fazil Mustafa

Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı,
fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

UNEC-İN İKİNCİ TARİXİ

Modern universitetin hədəfində sırf konkret sahələr üzrə mütəxəssis yetişdirmə problemi durduğuna görə özündə birbaşa ikili təzahürü ehtiva edir. İlk öncə universitet bilgi istehsalçısı rolunu oynamalıdır, ardınca isə öyrədici roluna əsas diqqəti yönəltməlidir.

Keçmişdə universitet qapalılığı ilə diqqət çəkirdi. İctimaiyyətə açılımları çox zəif idi və əsl həqiqətdə bu açılıma maraq da yox səviyyəsində idi. Lakin liberal düşüncənin yaygınlaşması ilk öncə universitetlərə öz təsirini göstərdi və cəmiyyətin universitetdəki bilgi istehsalına müdaxilə imkanları genişləndi. Artıq ictimaiyyət və yeni tənzimləyici quruluşlar universitet qarşısında istər tədqiqata, istər də maliyyələşməyə aid daha çox hesabatlılıq tələbini qoya bilirlər. Elm və texnologiyaya aid məsələlər ictimaiyyətin diskussiya süzgecindən keçmədiyi halda onun tətbiq imkanları da universitet üçün çətinləşdiyinə görə bilgi istehsalı prosesində şəffaflığı qorumaq qaçınılmaz bir zərurətə çevrilir. Çünki bilgi xidmətlərinin alıcısının bilgi iqtisadiyyatında yer aldığı görünən hər bir təşəbbüskar universitet öz "akademik kapitalizmini" istehsal etməklə ayaqda qala bilər. Bunun üçünsə modern universitet öz missiyasını dəqiq müəyyənləşdirməli və öz strategiyasını cəmiyyətə anlaşılan formada açıqlamalıdır. Azərbaycanda ilkin olaraq UNEC; "ölkəsi və insanlıq naminə universal dəyərlərə əsaslanaraq, yüksək keyfiyyətli tədqiqatlar aparmaq, təhsil vermək və sosial xidmətlər göstərmək" missiyasını açıqladı və hədəfinin "100 yaşında dünyanın ən yaxşı 500 universitetindən birinə çevrilmək" olduğunu bəyan etdi. Bu hədəfə yetişmək üçün ən başlıca dəyərlər olaraq akademik azadlığı və akademik etikanı önə çəkdi.

Qeyd edək ki, çağdaş UNEC-in ikinci dəfə Webometrics reytinginə görə Azərbaycan universitetləri arasında birinci yerdə olması təsadüfi deyildir. Bu universitetin akademik nüfuza, universitetlərin müəllim-tələbə sayının nisbətində, məqaləyə istinadlara, xarici müəllim və tələbələrin, elmi dərəcəli kadrların, professor-müəllim heyətinin məqalələrinin sayına, işəgötürənlərin nüfuzuna, həmçinin internet resurslarının effektivliyinə görə müəyyənləşən QS reyting siyahısına daxil olunması üçün də münbit bir zəmin formalaşmışdır.

UNEC-in 90 illik tarixini tarixini iki dövrə ayırmaq olar: bir təhsil müəssisəsi olaraq universitetin tarixi və modern keyfiyyətə sahib universitetin tarixi. Burada birinci tarix əsasən nostalgiya üçün qeyd olunan tarixdir. İkinci tarix isə universitetin missiya və hədəfə sahib olduğu ən mühüm tarixdir. UNEC-in ikinci tarixi həm də onun gələcəyidir. Azərbaycanın elm məkanı olmaq yolunda hər sahədə ilk açılıma imza atmaq məsuliyyətini öz üzərinə götürmüş bir universitet ölkədə təhsil və elm dəyərlərinin pozitiv yöndə dəyişməsində mühüm rol oynamaqdadır. Əminəm ki, UNEC-in 90 illik yubileyi professor Ədalət

Muradovun rektoru olduđu kollektivin peşəkarlığı və dinamizmi sayəsində qlobal dünyanın təhsil sisteminə açılmaq üçün yeni bir başlanğıc stimulu yaradacaqdır.